Οικονομικός Αλφαβητισμός
για Παιδιά

Οι περιπέτειες του Ροβινσώνα
ΒΙΒΛΙΟ 6

Ψάρια για τις δύσκολες μέρες

Η συνέχεια της ιστορίας «Το μερίδιο του αρχηγού»

Πραξεολόγος
PRAXEOLOGOS.NET

6–10 ΕΤΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ψάρια για τις δύσκολες μέρες

Η συνέχεια της ιστορίας «Το μερίδιο του αρχηγού»

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο Ροβινσώνας, ένας ναυτικός που ζει σε ένα νησί και ψαρεύει με το δίχτυ του
Ο Παρασκευάς, ένας θαρραλέος θαλασσοπόρος και ο καλύτερος σκαρφαλωτής του νησιού
Ο Ζαχαρίας, ο φλύαρος πράσινος παπαγάλος με το κόκκινο κεφάλι
Η Μάλου, που φτιάχνει πήλινα κανάτια, και η κόρη της, η Λάνι, που πλέκει ψάθες
Ο Τίκο, που φτιάχνει βάρκες και κουπιά
Ο Κάι, που σκαλίζει αγκίστρια από κόκαλο
Ο Ρόκο, που πλέκει καλάθια

© 2026 Πραξεολόγος · praxeologos.net · Άδεια CC BY 4.0

Σκοτεινά σύννεφα μαζεύονται πάνω από το νησί. «Έρχεται μεγάλη καταιγίδα», λέει ο Τίκο. «Ίσως απόψε, ίσως αύριο.» Ο Ροβινσώνας αρχίζει να κρατά ψάρια για αργότερα, ο Ζαχαρίας όμως τρώει όλες τις μπανάνες του. Ποιος θα είναι έτοιμος όταν έρθει η καταιγίδα;

Θυμάστε τα σκοτεινά σύννεφα στο τέλος της προηγούμενης ιστορίας; Αυτή είναι η ιστορία της καταιγίδας. Είναι φανταστική, όμως έτσι ετοιμάζονταν πάντα οι άνθρωποι για τις δύσκολες μέρες: κρατούσαν λίγο από το σήμερα για το αύριο.

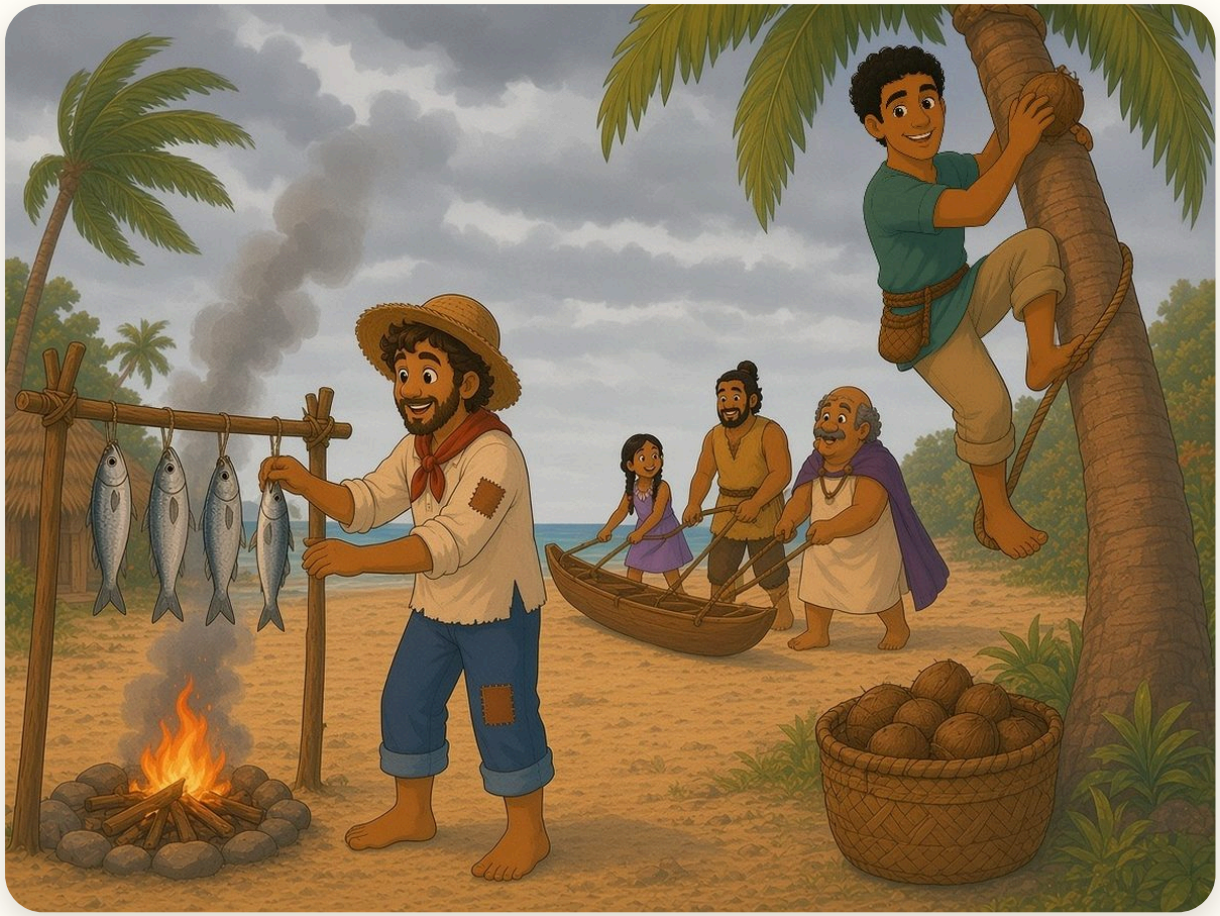

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΠΡΩΙ

Γκρίζα σύννεφα

Το επόμενο πρωί, ο αέρας σφυρίζει πιο δυνατά και η θάλασσα έχει γίνει γκρίζα. Τα θαλασσοπούλια πετούν προς το εσωτερικό του νησιού, μακριά από το νερό. Ο Τίκο κοιτάζει τον ουρανό για πολλή ώρα. «Έρχεται μεγάλη καταιγίδα», λέει. «Ίσως απόψε, ίσως αύριο. Κανείς δεν μπορεί να το ξέρει σίγουρα.»

«Μπορεί και να μην έρθει καθόλου!» λέει ο Ρόκο. «Μπορεί», λέει ο Ροβινσώνας. «Αν όμως έρθει, θέλω να είμαι έτοιμος.» Θυμάται τα ψάρια που ήθελε να ξεράνει για τις βροχερές μέρες, τότε που ο Ρόκο ζητούσε μερίδιο απ' όλα. Τα μάγουλα του Ρόκο κοκκινίζουν. «Τώρα κάθε ψάρι που κρατάω είναι δικό μου», γελά ο Ροβινσώνας, και παίρνει το δίχτυ του.

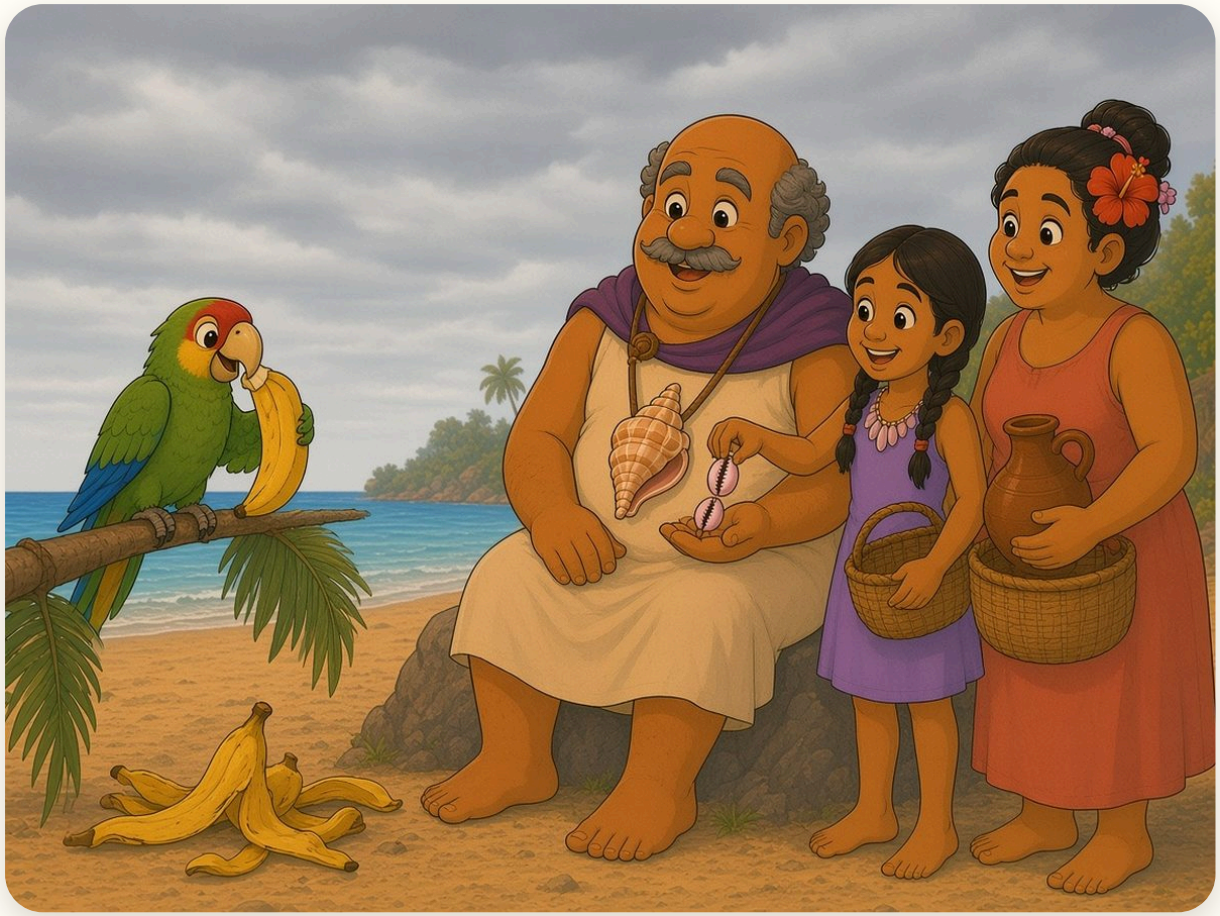

ΟΛΗ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗ ΜΕΡΑ

Ετοιμασίες

Ο καθένας ετοιμάζεται με τον δικό του τρόπο. Ο Ροβινσώνας ρίχνει το δίχτυ του το πρωί και ξανά το απόγευμα. Ο ήλιος έχει κρυφτεί, γι' αυτό κρεμά τα ψάρια πάνω από τον καπνό μιας μικρής φωτιάς, για να ξεραθούν. Ο Τίκο κι ο Κάι πιάνουν ψάρια με τα αγκίστρια του Κάι και τα κρεμούν κι αυτοί στον καπνό. Ο Παρασκευάς σκαρφαλώνει από φοίνικα σε φοίνικα και γεμίζει καρύδες το μεγάλο του καλάθι. Η Μάλου κι η Λάνι γεμίζουν όλα τα κανάτια τους στην πηγή.

Ύστερα όλοι μαζί βοηθούν να σύρουν τα κανό και τη βάρκα του Τίκο ψηλά στην αμμουδιά, μακριά από τα κύματα, και τα δένουν στους φοίνικες με γερό σχοινί. «Δέστε τα σφιχτά», λέει ο Τίκο. «Μια καταιγίδα μπορεί να πάρει μια βάρκα και να τη βγάλει στο ανοιχτό πέλαγος.»

ΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Οι μπανάνες του Ζαχαρία

Κι ο Ζαχαρίας; Κάθεται σε ένα κλαδί και τρώει τη μια μπανάνα μετά την άλλη, ώσπου δεν μένει καμία. «Γιατί να τις φυλάξω;» κρώζει. «Μπορεί η καταιγίδα να μην έρθει. Κι οι μπανάνες έτσι κι αλλιώς μαυρίζουν!» Ο Ροβινσώνας χαμογελά. «Και τα φρέσκα ψάρια χαλάνε ως το βράδυ. Όταν όμως ξεραθούν στον καπνό, κρατούν πολλές μέρες.»

Ο Ρόκο δεν έχει ούτε δίχτυ ούτε ψάρια. Κάθεται λοιπόν στον επίπεδο βράχο του και τελειώνει τα καλάθια της Λάνι και της Μάλου. Η καθεμιά τού δίνει δύο ροζ κοχύλια. Ο Ρόκο τα βάζει μαζί με τα δύο που έχει ήδη και μετράει: «Έξι! Ψάρια δεν μπορώ να φυλάξω, μπορώ όμως να φυλάξω τα κοχύλια μου.»

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Πού είναι η καταιγίδα;

Την επόμενη μέρα, τα σύννεφα ανοίγουν εδώ κι εκεί και φαίνονται κομμάτια γαλάζιο. Η καταιγίδα δεν έρχεται. «Είδες;» κρώζει ο Ζαχαρίας. «Τόση δουλειά για το τίποτα!» Ο Ροβινσώνας γελά και ξαναρίχνει το δίχτυ του, το πρωί και το απόγευμα. «Μπορεί να έρθει, μπορεί και όχι», λέει. «Κι αν δεν έρθει, θα έχω ψάρια για αργότερα.»

Το βράδυ, ο Ζαχαρίας μετράει τα ψάρια στην κρεμάστρα σαν δάσκαλος. Ο Ροβινσώνας έτρωγε τρία ψάρια κάθε μέρα και κράτησε όλα τα άλλα. «Έξι, δώδεκα... δεκαοχτώ! Δεκαοχτώ ψάρια!» «Φτάνουν για έξι μέρες», λέει ο Ροβινσώνας, «αν τρώω τρία τη μέρα.» Τα βάζει στο καλάθι του και τα πηγαίνει στην καλύβα του, μαζί με το δίχτυ του και το μικρό πήλινο δοχείο με τα κοχύλια.

ΕΚΕΙΝΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Η καταιγίδα!

Μέσα στη νύχτα, ο αέρας αρχίζει να ουρλιάζει. Η βροχή πέφτει δυνατή, και μεγάλα κύματα σκάνε ως την καλύβα του Ροβινσώνα. Ο Τίκο κατεβαίνει τρέχοντας από τον λόφο. «Η καλύβα μου είναι ψηλά, και είναι γερή», φωνάζει. «Ελάτε όλοι πάνω!»

Όλοι ανεβαίνουν τον λόφο μέσα στη βροχή, κουβαλώντας ό,τι φύλαξαν. Ο Ροβινσώνας κουβαλά το καλάθι με τα ψάρια, το δίχτυ του και το πήλινο δοχείο με τα κοχύλια. Η Μάλου κουβαλά ένα μεγάλο κανάτι με νερό, ο Παρασκευάς το καλάθι του με τις καρύδες, κι ο Τίκο κι ο Κάι τα ξερά ψάρια τους. Ο Ρόκο κρατά σφιχτά τα κοχύλια του στη χούφτα του. Ο Ζαχαρίας κάθεται στον ώμο της Λάνι και κρατά το μικροσκοπικό καλαθάκι του Ρόκο. Είναι άδειο.

ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΒΡΟΧΗ

Μέσα στην καλύβα του Τίκο

Δύο μέρες και δύο νύχτες η βροχή δε σταματά. Κανείς δεν μπορεί να ψαρέψει, και κανείς δεν μπορεί να σκαρφαλώσει στους φοίνικες. Μέσα στην καλύβα του Τίκο όμως, σχεδόν όλοι έχουν κάτι φυλαγμένο. Ο Ροβινσώνας τρώει τα ψάρια του, τρία τη μέρα, όπως το είχε υπολογίσει. Ο Τίκο κι ο Κάι έχουν τα ξερά ψάρια τους. Ο Παρασκευάς έχει τις καρύδες του, η Μάλου το μεγάλο της κανάτι με νερό, και τα μοιράζονται μεταξύ τους.

Μόνο ο Ζαχαρίας κι ο Ρόκο δεν έχουν τίποτα να φάνε. Η κοιλιά του Ζαχαρία γουργουρίζει πιο δυνατά κι από τις βροντές. «Πού είναι οι μπανάνες μου;» βογκάει. «Στην κοιλιά σου», γελά η Λάνι. Ο Παρασκευάς ανοίγει μια καρύδα και δίνει στον Ζαχαρία ένα κομμάτι για δώρο. «Ευχαριστώ», μουρμουρίζει ο Ζαχαρίας. «Την άλλη φορά θα κρατήσω μερικές.»

ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΡΑ

Τα κοχύλια του Ρόκο

Το δεύτερο πρωί, γουργουρίζει και η κοιλιά του Ρόκο. Ανοίγει τη χούφτα του. «Ροβινσώνα, μου δίνεις μερικά ψάρια για κοχύλια; Έχω έξι από τα καλάθια μου.» Ο Ροβινσώνας μετράει τα ψάρια του: δεκαπέντε. «Τρώω τρία τη μέρα», σκέφτεται. «Αν η βροχή κρατήσει άλλες τέσσερις μέρες, θα χρειαστώ δώδεκα. Μπορώ λοιπόν να δώσω τρία.»

«Τρία ψάρια για τρία κοχύλια», λέει. Θα μπορούσε να πει «Όχι, ευχαριστώ», όμως χαίρεται να κάνει την ανταλλαγή. Ο Ρόκο χαμογελά κάτω από το μουστάκι του. «Ψάρια δεν κράτησα, κράτησα όμως τα κοχύλια μου!» «Γι' αυτό είναι καλά τα κοχύλια», λέει ο Ροβινσώνας και τα ρίχνει στο πήλινο δοχείο του. «Μπορούν να περιμένουν.»

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΡΩΙ

Μετά την καταιγίδα

Το τρίτο πρωί, επιτέλους βγαίνει ο ήλιος. Όλοι κατεβαίνουν βιαστικά τον λόφο. Η καλύβα του Ροβινσώνα έχει χάσει τη σκεπή της, κι η κρεμάστρα του έχει πέσει κάτω. Το υπόστεγο της Μάλου έχει γκρεμιστεί, και δύο κανάτια της έχουν σπάσει. Οι άσπρες πέτρες του Κάι έχουν σκορπίσει, κι η φωλιά του Ζαχαρία έχει πετάξει μακριά.

Τα κανό όμως και η βάρκα του Τίκο είναι σώα, γιατί ήταν δεμένα ψηλά. Η αμμουδιά είναι γεμάτη φύκια, και τα κύματα έχουν βγάλει στην ακτή μεγάλους κορμούς. Η θάλασσα είναι ακόμα φουρτουνιασμένη και θολή από την άμμο. «Εκεί μέσα δεν ψαρεύει κανείς», λέει ο Τίκο. Ο Ζαχαρίας κοιτάζει τον άδειο φοίνικα όπου ήταν η φωλιά του, κι η κοιλιά του γουργουρίζει πάλι.

ΤΟ ΙΔΙΟ ΠΡΩΙ

Εννιά ψάρια

Ο Ζαχαρίας κοιτάζει μέσα στο καλάθι του Ροβινσώνα και μετράει: «Έμειναν εννιά ψάρια!» Ο Ροβινσώνας χαμογελά. «Εννιά ψάρια, τρία τη μέρα. Φτάνουν για τρεις μέρες. Τρεις μέρες δε χρειάζεται να ψαρέψω. Μπορώ λοιπόν να φτιάξω τη σκεπή μου!» Όπως τότε που έφτιαχνε το δίχτυ του, τα ψάρια που φύλαξε θα τον ταΐζουν όσο δουλεύει για κάτι που θα κρατήσει πολύ.

Για την καινούργια σκεπή χρειάζεται πολλά πλεγμένα φύλλα φοίνικα, και κανείς δεν πλέκει πιο γρήγορα από τη Λάνι. «Θα μου πλέξεις δύο μεγάλες ψάθες για τη σκεπή μου;» ρωτά. «Για τέσσερα ροζ κοχύλια;» «Θέλω!» λέει η Λάνι. Ο Ροβινσώνας βγάζει τα κοχύλια από το πήλινο δοχείο του, κι η Λάνι αρχίζει αμέσως να πλέκει.

ΤΡΕΙΣ ΜΕΡΕΣ

Επισκευές

Τρεις μέρες, όλο το νησί επισκευάζει ό,τι χάλασε. Ο Ροβινσώνας δένει τις ψάθες της Λάνι στη σκεπή του, κόμπο κόμπο, και ξαναστήνει την κρεμάστρα του. Ο Τίκο κι ο Παρασκευάς βοηθούν τη Μάλου να ξαναστήσει το υπόστεγό της, κι εκείνη αρχίζει να πλάθει καινούργια κανάτια. Ο Κάι βάζει πίσω στον κύκλο τους τις άσπρες πέτρες του, μία μία.

Ο Ζαχαρίας δεν μπορεί να φτιάξει τίποτα. Κάθε μέρα πετά από δέντρο σε δέντρο ψάχνοντας κάτι να φάει, και το βράδυ είναι πολύ κουρασμένος για να αρχίσει καινούργια φωλιά. «Ο Ροβινσώνας φτιάχνει τη σκεπή του, κι εγώ ψάχνω φαγητό όλη μέρα!» γκρινιάζει. «Γιατί ο Ροβινσώνας φύλαξε ψάρια», λέει η Λάνι.

ΤΡΕΙΣ ΜΕΡΕΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

Ξανά στη θάλασσα

Τρεις μέρες αργότερα, η θάλασσα είναι πάλι ήρεμη και καθαρή, και το καλάθι του Ροβινσώνα είναι άδειο. Μπαίνει στο νερό και ρίχνει το δίχτυ του: έξι ψάρια! Τρώει τα τρία και κρεμά τα άλλα τρία στην κρεμάστρα. «Για την επόμενη βροχερή μέρα», λέει.

Κι ο Ζαχαρίας έχει δουλειά. Ψηλά στον μεγάλο φοίνικα, φτιάχνει καινούργια φωλιά, κλαδάκι κλαδάκι. Στη μέση βάζει το μικροσκοπικό καλαθάκι του Ρόκο και το γεμίζει ξηρούς καρπούς. «Οι ξηροί καρποί δε μαυρίζουν σαν τις μπανάνες», κρώζει περήφανα. «Αυτή είναι η αποθήκη μου, για τις βροχερές μέρες!»

ΤΟ ΙΔΙΟ ΒΡΑΔΥ, ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ

Ήμασταν τυχεροί;

Το ίδιο βράδυ, κάνουν όλοι μαζί γιορτή στην αμμουδιά, κάτω από τα αστέρια. Ο Ροβινσώνας φέρνει ψητά ψάρια από το απογευματινό του ψάρεμα, ο Παρασκευάς καρύδες, κι η Μάλου βάζει νερό από ένα καινούργιο της κανάτι. Ο Ζαχαρίας κάθεται στη φωλιά του, πάνω από τα κεφάλια τους, και φυλάει τους καρπούς του. «Ήμασταν απλώς τυχεροί;» ρωτά.

«Κανείς δεν ήξερε πότε θα ερχόταν η καταιγίδα», λέει η Λάνι. «Όμως ο καθένας μας είχε κρατήσει κάτι για αργότερα. Ο Ροβινσώνας ψάρια, ο Ρόκο κοχύλια, η μαμά νερό.» «Κι εγώ, την άλλη φορά, καρπούς!» κρώζει ο Ζαχαρίας, και γελούν όλοι. Ο Τίκο κάθεται σε έναν από τους μεγάλους κορμούς που άφησε η καταιγίδα και κοιτάζει το ρυάκι που κατεβαίνει ορμητικό στη θάλασσα. «Έχω μια ιδέα...» λέει... αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία.

Τέλος

Το δίδαγμα

Κανείς δεν ήξερε πότε ακριβώς θα ερχόταν η καταιγίδα. Ο Τίκο μπορούσε μόνο να μαντέψει, κι ο Ρόκο νόμιζε ότι ίσως δεν ερχόταν καθόλου. Έτσι είναι πάντα το αύριο: δεν ξέρουμε σίγουρα τι θα φέρει.

Ο Ροβινσώνας έτρωγε τρία ψάρια τη μέρα, αλλά έπιανε περισσότερα και κρατούσε τα άλλα. Η Μάλου γέμισε τα κανάτια της, ο Ρόκο φύλαξε τα κοχύλια του. Όταν ήρθε η καταιγίδα, είχαν ό,τι χρειάζονταν, κι ύστερα ο Ροβινσώνας έφτιαξε τη σκεπή του αντί να ψάχνει φαγητό. Ο Ζαχαρίας έφαγε όλες τις μπανάνες του μονομιάς και ύστερα έψαχνε φαγητό όλη μέρα. Κανείς δεν τους είπε να φυλάξουν κάτι. Ο καθένας το διάλεξε μόνος.

Λίγο από το σήμερα, φυλαγμένο για μια άλλη μέρα: αυτό βοήθησε τους φίλους να περάσουν την καταιγίδα. Όταν έχεις λίγες καραμέλες ή λίγα κέρματα, θυμήσου την κρεμάστρα του Ροβινσώνα: λίγο που φυλάς σήμερα μπορεί να σε βοηθήσει μια δύσκολη μέρα.

Για τους μεγάλους: πηγές και περισσότερη μελέτη

ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΕΛΙΔΑ

- **Σελίδα 1, «Γκρίζα σύννεφα»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση», §1
- **Σελίδα 2, «Ετοιμασίες»:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, «Ο σχηματισμός κεφαλαίου», §57
- **Σελίδα 3, «Οι μπανάνες του Ζαχαρία»:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 4, «Η οριακή χρησιμότητα του χρήματος», §9
- **Σελίδα 4, «Πού είναι η καταιγίδα;»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση», §1
- **Σελίδα 5, «Η καταιγίδα!»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18, «Κεφαλαιουχικά αγαθά», §5
- **Σελίδα 6, «Μέσα στην καλύβα του Τίκο»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18, «Κεφαλαιουχικά αγαθά», §5
- **Σελίδα 7, «Τα κοχύλια του Ρόκο»:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 4, «Η οριακή χρησιμότητα του χρήματος», §9
- **Σελίδα 8, «Μετά την καταιγίδα»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση», §1
- **Σελίδα 9, «Εννιά ψάρια»:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, «Ο σχηματισμός κεφαλαίου», §57
- **Σελίδα 10, «Επισκευές»:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, «Ο σχηματισμός κεφαλαίου», §57
- **Σελίδα 11, «Ξανά στη θάλασσα»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18, «Κεφαλαιουχικά αγαθά», §5
- **Σελίδα 12, «Ήμασταν τυχεροί;»:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση», §1 · Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18, «Κεφαλαιουχικά αγαθά», §5
- **Το δίδαγμα:** Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση», §1 · Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18, «Κεφαλαιουχικά αγαθά», §5 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, «Ο σχηματισμός κεφαλαίου», §57 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 4, «Η οριακή χρησιμότητα του χρήματος», §9

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΜΕΛΕΤΗ

- Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 6, «Η αβεβαιότητα και η δράση»: γιατί το μέλλον είναι πάντα αβέβαιο για όποιον δρα (§1).
- Ludwig von Mises, «Ανθρώπινη Δράση», κεφ. 18: όσα φυλάγονται για αργότερα, «απόθεμα για δύσκολες ημέρες και έκτακτες ανάγκες» (§5).
- Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1: ο Crusoe φυλάει ένα απόθεμα από 100 μούρα για λίγες μέρες αργότερα (§57).
- Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 4: γιατί κρατάμε κάτι διαθέσιμο «για μια δύσκολη μέρα» (§9).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Οι εικόνες είναι εικονογραφήσεις για παιδιά και η ιστορία είναι φανταστική. Ο Ροβινσώνας και ο Παρασκευάς είναι εμπνευσμένοι από τους ήρωες του Daniel Defoe (1719)· ο Ζαχαρίας, η Μάλου, η Λάνι, ο Τίκο, ο Κάι και ο Ρόκο είναι επινοημένοι. Η ιστορία ακολουθεί τον Ludwig von Mises, που γράφει ότι το μέλλον είναι πάντα αβέβαιο και ότι όσα φυλάμε για αργότερα είναι «απόθεμα για δύσκολες ημέρες και έκτακτες ανάγκες», και τον Murray N. Rothbard, του οποίου ο Crusoe φυλάει ένα απόθεμα από μούρα για τις επόμενες μέρες. Οι αριθμοί είναι δικοί μας, για να μετρούν εύκολα τα παιδιά.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Από την ενότητα «Για παιδιά» του praxeologos.net.

praxeologos.net